[2024] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 284

ਵਿਪਿਨ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1980)

08 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024

[ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ *, ਜੇ ਜੇ]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਉਪ ਧਾਰਾ 482 ਅਤੇ 397-ਧਾਰਾ 239 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ। ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤਃ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ. ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਸੋਧ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 25]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼-ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ i) ਇੱਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਕਟ ii) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-ਧੋਖਾਧੜੀ-ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ।

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ - ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਇਹ ਹਨ (i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) (ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ; ਜਾਂ (ਅ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ (iii) (ii) (ਅ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਉਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9,10,19,20 ਅਤੇ 26]

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 131 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 397 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਅਵਧੀ. 90 ਦਿਨ ਹਨ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਲਟ ਸਮਾਨਤਾ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 23 ਅਤੇ 25]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਨੇ ਰਾਮ ਜੈਸ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। [1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 178: (1970) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 740; ਵੀ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 788: (2010) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 361-ਫਾਲੋਡ |

ਮੋਹਿਤ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ

(2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 86: (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 789-ਤੇ ਭਰੋਸਾ |

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਐਕਟ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973; ਪੈਨਲ ਕੋਡ, 1860; ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 2006 ਦੀ ਸੂਚੀ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੋਧ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਡਿਸਚਾਰਜ।

ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1980 ਦੇ 2024 ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 20.01.2023 ਏ482 ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ 2021 ਦੀ 11426 ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ-ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ. ਵਕੀਲ, ਸਮੀਰ ਰੋਹਤਗੀ, ਅਜੈ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਲਕਾ ਸਿਨਹਾ, ਅਨੁਵ੍ਰਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਪਦਮੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਰਕਜ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੁਕਲਪ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਾਨੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਮੇਰੁਸਾਗਰ ਸਾਮੰਤਰੇ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਧਾਰਾ 239 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀਬੀਆਈ ਕੋਰਟ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕੇਸ ਨੰ. ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਾ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ, ਈ. ਓ.-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਆਰ. ਸੀ.-219 2011 (ਈ) 0016 ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ 2012 ਦਾ 456। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਸੀਬੀਆਈ') ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। 2021 ਦੇ 11426 | ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 20.01.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਨਸ਼ਾਈਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਨੋਇਡਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਉਕਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2, ਇਸ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ, 2006 ਵਿੱਚ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, ਗੌਤਮਬੁੱਧ ਨਗਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 90 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ 4.90 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ 22.01.2007 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ ਦਿੱਲੀ' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ.) ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਇਨ ਬਿਜ਼ਨਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਪੀ. ਜੀ. ਡੀ. ਐੱਮ.) ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 5.75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 6 (v) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਹਾਂ' ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਟਿਕ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਜ਼ਾ/ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ-'ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਮੌਰਗੇਜ-ਹਾਂ/ਨਹੀਂ', ਜਵਾਬ 'ਨਹੀਂ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੁਆਰਾ 17.08.2007 ਨੂੰ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ 27.10.2007 ਨੂੰ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਜੀਡੀਐਮ ਕੋਰਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਫਾਰ ਵੂਮੈਨ' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, 28.10.2007 ਨੂੰ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮੰਗੀ ਗਈ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ' ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1, ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2, ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਨੇ ਮਿਤੀ 29.05.2008 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 0.8 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਫਾਰ ਵਿਮੈਨ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 19.06.2008 ਨੂੰ, ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ' ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ 'ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ।

5. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਗਿਆਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਪੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁੱਖ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 24.07.2011 ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਗੌਤਮਬੁੱਧ ਨਗਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਹਾਲਾਂਕਿ, 30.11.2011 ਨੂੰ, ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰ. 219.2011 (ਈ) 0016 ਨੂੰ ਪੀਐਸ ਸੀਬੀਆਈ, ਈਓ-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 13 (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਤੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 4.2 (iii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰ. ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 2012 ਦਾ 11 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। 2012 ਦਾ 37398, ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.02.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2015 ਦਾ 239, ਮਿਤੀ 05.02.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.02.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 02.07.2018 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

8. 25.09.2018 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਅੱਗੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 15.02.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰ. ਸੈਕਸ਼ਨ 397 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2019 ਦੀ ਧਾਰਾ 101. ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 29.05.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 31.08.2019 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, i.e., 21.02.2021 ਨੂੰ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਯੂ/ਐਸ 482 ਨੰਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2021 ਦਾ 11426 ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

9. ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 415 'ਧੋਖਾਧੜੀ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ -

415. ਧੋਖਾਧੜੀ-ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਧੋਖਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ-ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲੁਕਾਉਣਾ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਧੋਖਾ ਹੈ।

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420, ਜਿਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ -

420. ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ-

ਜੋ ਵੀ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120ਏ ਅਤੇ 120ਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ -

'120 ਏ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ -

ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ (1) ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ, ਜਾਂ (2) ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

‘120 ਬੀ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।–

(1) ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, [ਉਮਰ ਕੈਦ] ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕੈਦ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਸੀ।

(2) ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।'10. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ., ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ'। ਇਸ ਲਈ,

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਵੀ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

11. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 22.01.2007 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਲਗਭਗ 5 ਏਕੜ ਲੀਜ਼' ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 5.75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 'ਜ਼ਮੀਨ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਗਭਗ 5 ਏਕੜ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (v) ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(v) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ/ਗਿਰਵੀ

ਹਾਂ ਨਹੀਂ

12. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਏ ਆਈ ਸੀ ਟੀ ਈ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ 17.08.2007 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਇਹ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੀ 'ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 2006' ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ/ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਫਾਰ ਵਿਮੈਨ' ਲਈ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 5 ਏਕੜ ਦੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਹੱਦ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਬਕਾਇਆ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 6 (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਾ/ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਹਾਂ' ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਨਹੀਂ' ਟਿਕ-ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ ਦਿੱਲੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਧਾਰਾ 6 (v) ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ/ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ 'ਹਾਂ' ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਨਹੀਂ' ਟਿਕ-ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 239 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਉੱਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ।

16. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਿਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 22.01.2007 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1 ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਸੀ

ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲਗਭਗ 5 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ ਆਈ ਸੀ ਟੀ ਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਾਟ ਨਿਰੀਖਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17.08.2007 ਨੂੰ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਫਾਰ ਵਿਮੈਨ' ਲਈ ਮਿਤੀ 27.10.2007 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ ਦਿੱਲੀ' ਲਈ ਮਿਤੀ 28.10.2007 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਬੈਂਕ ਲੋਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਿੰਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 5 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਬੋਝ ਹੇਠ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 2007 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ 'ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਬੋਝ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਧਿਰ 'ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ' ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਈ. ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਰਾਮ ਜੈਸ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.[1] ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ-

"(i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) (ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਅ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

1. [1971] 2 ਐਸਸੀਆਰ 178: (1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 740

(iii) (ii) (ਅ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਉਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

20. ਵਿੱਚ ਵੀ.ਪੀ.ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 2, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉੱਥੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬੇਈਮਾਨ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

21. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬਜੈਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਲੋਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੇ 'ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ' ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

22. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਜਾਂ ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਲੋਨ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤੀਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 2 ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਬੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

23. ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 131 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ

2. [2010] 11 ਐਸਸੀਆਰ 788: (2010) 10 ਐਸਸੀਸੀ 361

ਧਾਰਾ 397 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇ, 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 397 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੋਹਿਤ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ

‘28. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਵਲੋਕਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

29. ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 151 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈਃ

"151. ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ।ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ|

3. [2013] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 86: (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 789

30. ਪਦਮ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ। [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1961 ਐਸ. ਸੀ. 218: (1961) 1 ਸੀ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 322] ਧਾਰਾ 151 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆਃ (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. ਪੀ. 219, ਪੈਰਾ 8)

"8. ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ।

31. ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਸੇਠ ਹੀਰਾਲਾਲ [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1962 ਐਸ. ਸੀ. 527] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿਃ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ ਪੀ 537, ਪੈਰਾ 43)

"43. ... ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ [ਅੰਦਰੂਨੀ] ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਿੱਥੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੇ।

25. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਲਟ ਸਮਾਨਤਾ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰੇ ਜਾਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੰਨੇ। ਜਦੋਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਕੋਲ ਸੋਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 239 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। 2012 ਦੇ 456. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਮਨ ਦੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏਆਈਸੀਟੀਈ ਨੇ ਖੁਦ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲਿੰਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 20.01.2023 ਨੂੰ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੰਬਰ 482 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 2021 ਦਾ 11426 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੰ. 2012 ਦੇ 456 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 2011 ਦਾ 219 (ਈ) 0016.

ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਬੰਦ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਰਾਏ, ਹਨੀ. ਐਸੋਸੀਏਟ ਐਡੀਟਰ (ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ: ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵ.)

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

